

Zasluženi odmor

Kap. korv. Vladimir Konestabo, Split

Promatrao sam mutne vode Dunava i Save, što su tih dana nabujale i razlile se, poplavlivši mnoga kukuruzna polja. Otme mi se pomisao; gledajući rijeku, kojoj se na nekim mjestima i ne pozna matično korito: ovdje je veoma teško ploviti. Rijetki svjetionici, što u noći svjetlucaju, gusta magla, poplavljeni vrbaci, mnogobrojni zavoji, pa sad nađi pravi put! I stvarno, mnogo su teži uslovi nego na moru.

U jednom rukavcu našao sam vezan veći broj brodova. Obojadjisani zelenkastom bojom, stoje poredani pramcima prema kopnu. Posade im rađe živo i užurbano.

— Spremamo se na zasluženi odmor — kaže jedan od rukovodilaca.

Brzo će zima. Već je tih dana bilo hladno. Hladan vjetar, uz obilnu sitnu kišu, neugodno se osjećao i treba pripremiti brodove za zimovanje.

Ali, kroz protekle vožnje mornari su stekli mnoga iskustva, upoznali čudi naših rijeka i puštimo ih da o tome pričaju.

Nadavno su jedinice riječne flotile učestvovala u združenim vježbama. Uplovljavali su u male rijeke, po kojima brodovi još nisu plovili.

— Ušli su u jednu rijeku — priča jedan od rukovodilaca. — Zadesila ih magla i veoma je opasno bilo vraćati se. Vodno svjetlo prethodnog broda se nije vidjelo i svaki brod za sebe morao je povećati pažnju, da se ne nasuče. Ali ipak su izvršili zadatak.

— Pa je li vam teško bilo priučiti se na uslove na rijekama?

— Svakako teže nego na moru.

— A ima li slučaja nasukanja?

— Toga kod nas nema, a isto tako ni udesa.

I zaista; toliko su vozili ove godine, a nijedan udes nisu imali. To je sasvim normalno, ali u isto vrijeme pokazuje do kolikog su se visokog stepena obučili i mornari i starješine, da upoznaju čudi i tokove rijeke.

— Rijeka nabuja i mijenja maticu — reče jedan od rukovodilaca. — Evo, nisam neko vrijeme

me prolazio dijelom Dunava, gdje je bio potopljen jedan brod. Za kratko vrijeme se naslagalo toliko pijeska oko tog mjesta, da je nastao sprud i sada se ne može proći.

— Znači, treba redovno pratiti promjene?

— Svakako. To i praksa su osnovno.

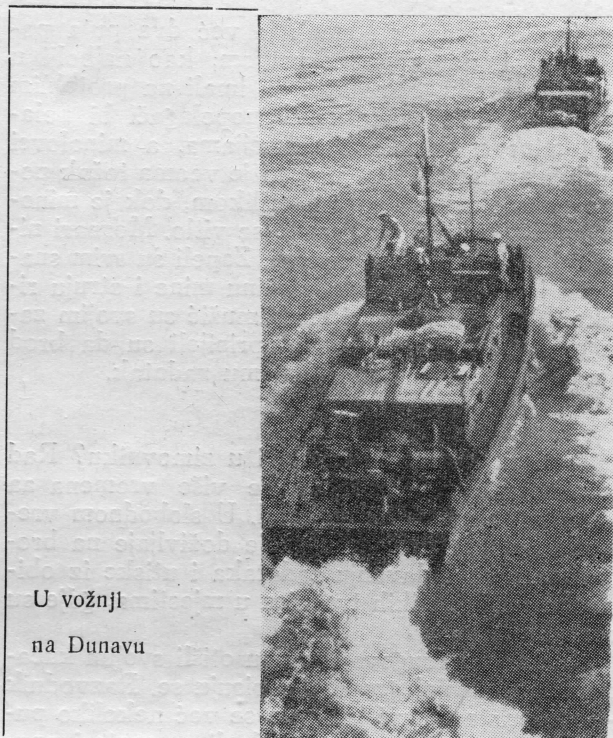
Riječ je bila i o zadacima, kad su se morali bez motora spuštati da ih nosi matica, pa o onima, kada su prevozili pješadiju, koja je vršila desant na obale. Nije se desio slučaj, da mornar ili vojnik bude ozlijeđen, iako su po kaljavom i blatnom terenu ukrcavali tenkove i motorna vozila, prebacivali ih i iskrcavali. A pješaci nisu mnogo vični na brodovima. Ali su zato njihovi drugovi mornari pazili, da se netko ne poklizne, osobito na desantnim brodovima, da netko ne padne u vodu, starali su se, da se vozila nesmetano krcaju.

U toku vježbi i plovljenja bilo je mnogo primjera požrtvornosti. Bilo je mornara, koji su i po cijeli dan stajali na svojoj borbenoj stanici bez smjene, a oficiri pogotovu.

Mnogo je bilo primjera požrtvornosti. Evo jednog od tih. Dok je brod pristajao uz jedno пристаниšte, budući da je to rađeno pod teškim uslovima, puklo je čelik-čelo i udarilo po nosu mornara Nakića. On je ostao na svome mjestu za vez dogod nije brod pristao. Nije ga htio napustiti. I on je, iako ranjen, pomagao, da se savladaju poteškoće, koje su se bile ispriječile nesmetanom manevru. Mornar Nakić je otišao u bolnicu. Često su ga posjećivali i on bi im govorio, da ne vidi časa, kad će ga liječnici pustiti, da se ponovo vrati na brod.

* * *

Teško bi bilo nabrojiti sve pojedince, koji se zalažu. Ali, kad vam pričaju o mornarima spomenut će sigurno motoristu Topića. Taj je neumoran. Još nije imao ni sitnog kvara na motoru, jer ga pravilno održava. Ili, mornara Mijovića! Ggedao sam ga, kako radi na brodu. Kažu: »Taj nikad nema mira, a sve zna učiniti. Sam traži posao na brodu i kada ga nađe onda je najzadovoljniji. Sve radi na brodu — od miješanja boje, čak do šišanja. Bila je nekolicina mornara što

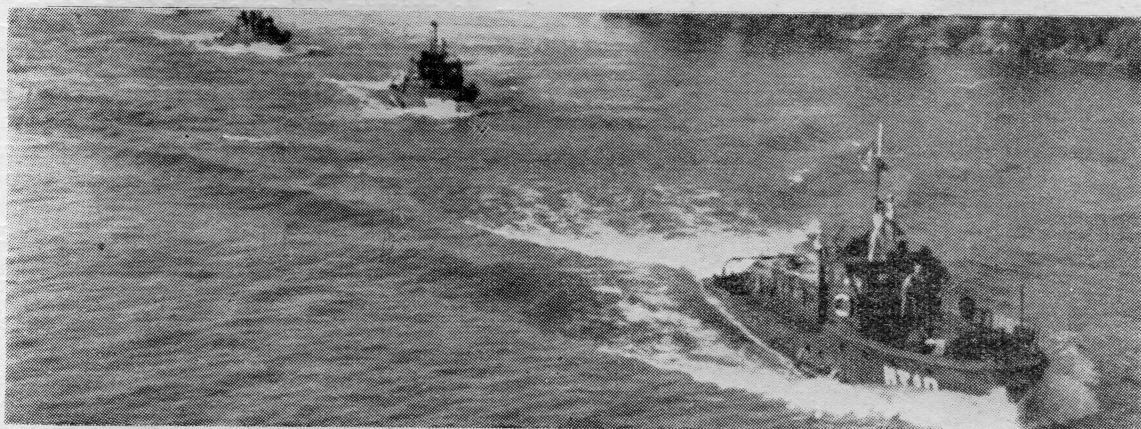

U vožnji
na Dunavu

se nisu mogli zbog zadataka udaljavati sa broda, pa ih je on ošišao«.

Spomenut će vam i mornare-motoriste: Martinovića i Grubišića, radistu Radulovića, odličnog specijalistu, zatim vodnika Stupara, Stanojkovskog, Hočevara i druge. Zasluga svih tih i ostalih drugova je što su brodovi onako čisti, unatoč zadacima, učestalih kiša i poteškoća, koje u jesen prate život na rijekama. Sa vrba stalno pada lišće, ali ne ostaje dugo na palubama. Mornari paze brodove kao svoju kuću.

Prosječni uspjeh na gađanjima jedinica bio je vrlo dobar. Tu su održali svoju tradiciju od prošlih godina. Artiljerac Steva Rusov sasuo je svih deset metaka u točku na kopnu, što je predstavljala cilj i metu za oruđa. Za njime ne zaostaje mnogo Hočevar, Mršić, Krmek i Benčić. Sve su to primjermi mornari na brodovima Riječne rat-

Jedinice riječne flotile na vježbama

ne flotile. Desetar Krmek je već dva puta pohvaljen i nagrađen odsustvom, kao najbolji u radu na brodu. Minolovci su imali na proteklim vježbama teške zadatke. Minopolagači bi polagali mine u pojedinim situacijama, a minolovci bi ih pronalazili i dizali. A to je veoma težak posao na rijekama. Jednom prilikom, dok je minolovac dizao minu, pokvarilo se vitlo. Mornari nisu čekali, da se ono popravi. Zapeli su svim snagama i rukama savladali težinu mine i struju rijeke. Mornari Krmek i Hadžimužić su svojim zalaganjem i tom prilikom doprinijeli su da brod na vrijeme izvrši dodijeljeni mu zadatak.

* * *

Sad su mornari i brodovi u zimovniku? Rad teče normalno, a naći će se više vremena za kulturno-masovni i drugi rad. U slobodnom vremenu rado prepričavaju svoje doživljaje na brodovima u savladavanju zadataka i utiske iz obilazaka naših velikih tvornica u mjestima, gdje su boravili.

Sjete se i drugova, koji su otišli svojim kućama u posljednjoj grupi. I dopisuju se. Razvodnik — motorista Djurić javio im se već nekoliko puta. Pita mornare sa broda, da li su motori onakovi kakve je ostavio. Kaže dalje »Pišite mi o tome, znam da ne ćete sada pisati o zadacima,

jer ja sam sada civilno lice, ali barem o motorima mi pišite! Toga druga sjećaju se rado na njegovom brodu. Znao je, da po deset sati ostane u motornom prostoru i ne bi se htio smijeniti dok traje vožnja.

Mornar Čamil Vlasto javlja im se iz Kaknja, gdje se zaposlio kao rudar. On je, dok se nalazio na njihovim brodovima, bio tri puta pohvaljen od komande. Piše im i mornar Marušić. Tog mornara sjećaju se kao veoma radišnog. On je opravlja sve akumulatore sa brodova. Kažu, da je uštedio oko 2 milijuna dinara svojim radom, snalazljivošću i zalaganjem.

Dirljiv je bio rastanak sa tim drugovima. Na jednom minolovcu, gdje je ostalo samo nekoliko starih mornara, svima je na rastanku potekla suza. Mornari su imali priliku da posjete nekoliko naših velikih tvornica i da se dive uspjesima. Obilazili su i zadruge, poljoprivredna dobra i tvornice, koje rade za široku potrošnju. Sad im je mnogo lakše razumjeti naše nove privredne mjere, koje su nastavak opće linije za podizanje naše privrede.

Mornari mnogo rade na pripremanju brodova za zimovanje. Mnogi od njih su i na navozima. Poslije napornih zadataka zimovnik im je zamijenio prostranstva, kuda su ih vodile naše slobodne rijeke.